

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2017. gada 19. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Gunārs Kusiņš un Aldis Laviņš,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 159/2017),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 41. panta pirmās daļas 1. punkta „d” apakšpunktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam un spēkā neesošu no pieņemšanas brīža;

1.2. apturēt rajona tiesas sprieduma izpildi civillietā.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka apdrošinātājs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību pret transportlīdzekļa vadītāju, kas ceļu satiksmes negadījumā nodarījis zaudējumus trešajai personai, ja tas nav iesniedzis aizpildītu saskaņoto paziņojumu šajā likumā noteiktajā kārtībā vai nav sniedzis informāciju par ceļu satiksmes negadījuma apstākļiem apdrošinātājam pēc tā pieprasījuma.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar rajona tiesas spriedumu civillietā ir apmierināta apdrošināšanas akciju sabiedrības maza apmēra prasība pret Pieteikuma iesniedzēju. Tiesas spriedums citstarp ir pamatots ar apstrīdēto normu. Pieteikuma iesniedzējs ir norādījis uz viņam Satversmes 105. pantā noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

6.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs nav pārsūdzējis viņam nelabvēlīgo rajona tiesas spriedumu civillietā un tas ir stājies spēkā.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka vēršas ar pieteikumu Satversmes tiesā, jo viņam neesot iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, ņemot vērā pastāvošo tiesu praksi. Rajona tiesas sprieduma izpilde civillietā varot radīt Pieteikuma iesniedzējam būtisku materiālu kaitējumu.

6.2. Satversmes tiesas kolēģija secina, ka konkrētajā gadījumā Pieteikuma iesniedzējam bija iespējas aizstāvēt savas, iespējams, aizskartās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, pārsūdzot tiesas spriedumu civillietā apelācijas kārtībā.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas pirmais teikums nosaka: „Ja konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) izskatīšana ir vispārsvārīga vai ja tiesību aizsardzība ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nevar novērst būtisku kaitējumu sūdzības iesniedzējam, Satversmes tiesa var lemt par sūdzības (pieteikuma) izskatīšanu, pirms ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi.”

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka gadījumā, kad pamattiesības tiek aizskartas ar tiesību piemērošanas aktu, personai jāizmanto vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, kas paredz iespēju apstrīdēt vai pārsūdzēt tiesību piemērošanas aktu, ar kura starpniecību tiesību norma ir aizskārusi personas pamattiesības. Konstitucionālā sūdzība galvenokārt ir subsidiārs (papildu) personas pamattiesību aizsardzības mehānisms gadījumos, kad ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nav iespējams novērst pamattiesību aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 8.1. punktu*). Satversmes tiesas likumā ietvertā subsidiaritātes principa mērķis ir panākt, lai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, visupirms izmantotu tās rīcībā esošās tiesību piemērošanas un interpretācijas metodes Satversmei atbilstoša rezultāta sasniegšanai. Subsidiaritātes princips prasa izsmelt reālās un efektīvās iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*).

Lietas ierosināšana uz Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas pamata ir sevišķs izņēmuma gadījums. Lai konstitucionālās sūdzības izskatīšanu atzītu par vispārsvārīgu, nepieciešams konstatēt, ka tajā aprakstītais tiesiskais stāvoklis bez konkrētā pieteikuma iesniedzēja skar arī citas personas, kā arī, lai konkrētā tiesiskā situācija pati par sevi būtu atzīstama par sevišķi būtisku un prasītu nekavējošu tās atrisināšanu. Savukārt „būtisks kaitējums” Satversmes tiesas likuma izpratnē ir tāds kaitējums, kas personas tiesībām un interesēm vienlaikus rada nelabvēlīgas un neatgriezeniskas sekas.

6.3. Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis juridisko pamatojumu tam, ka uz izskatāmo gadījumu būtu attiecināma Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešā daļa. Lai gan pieteikumā ir minēts, ka tiesību aizsardzība ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nevar novērst būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējam, tomēr pieteikumā nav norādīti juridiski argumenti šādam viedoklim. Pieteikumā nav

sniegts pamatojums tam, kāpēc, pirms ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, apstrīdētā norma rada neatgriezenisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzēja tiesībām un interesēm. Pieteikumā norādītais iespējamais kaitējums ir saistīts tieši ar tiesas sprieduma nepārsūdzēšanu un izpildi. Tiesvedību vispārējās jurisdikcijas tiesā nevar atzīt par neefektīvu tiesību aizsardzības līdzekli Satversmes tiesas likuma izpratnē. Turklāt no pieteikumā ietvertajiem apgalvojumiem nav gūstams apstiprinājums tam, ka pieteikuma izskatīšana būtu atzīstama par vispārsvarīgu Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas izpratnē.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

7.Tā kā lieta Satversmes tiesā netiek ierosināta, šā lēmuma 1.2. punktā minētais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 159/2017).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova